

קונטרס

זֶה הַזְמַן

יגלה מעלת האמונה בו יתברך, וידריך
דרך קלה אף לשוב בתשובה שלמה אליו
יתברך, ולהיות דבוק תמיד בְּחַי הַחַיִּים בו
יתברך.



בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
וְעַל־פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ
הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר פֶּל רַז לֹא אָנִים לִיה

רַבֵּי נֶתָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
וּמִשְׁלֵב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ



הוֹבֵא לְדָפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אָדָם צָרִיךְ לְזָכוֹר, אֲשֶׁר
כָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה וְכָל רֵגַע זֶה הַזְּמַן שֶׁלוֹ,
וְאִסוּר לְדַחוֹת מִיּוֹם לְחֻבְרוֹ, וְאֶפְלוּ מִשָּׁעָה
לְשָׁעָה, כִּי חֶבֶל עַל הַזְּמַן הַיָּקָר לֹא לְאַבֵּד
אוֹתוֹ בַּיָּדַיִם, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר יָקָר בְּחַיֵּי הָאָדָם
כְּמוֹ הַזְּמַן, כִּי אֵת הַכֹּל יְכוּלִים לְקַנּוֹת אֲבָל
לֹא הַזְּמַן, כִּי כָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה וְכָל רֵגַע
שְׁעוֹבֵר, כְּבָר לְעוֹלָם לֹא יַחְזוֹר אֵלָיו.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקיב)



א.

הָעֵקֶר הוּא אַמוּנָה, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! הָעֵקֶר בְּזֶה הָעוֹלָם זֶה
אַמוּנָה, לְהַחֲדִיר בְּעֶצְמָנוּ אַמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
אֲשֶׁר אֵין דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה. וְצָרִיכִים לְדַעַת,
שֶׁבְּאַמוּנָה צָרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם וּפַעַם מִחֲדָשׁ,
וְלֹא שֵׁיךְ לֹאמֵר, שְׂאֲנִי כְּכֹר יוֹדֵעַ דְּבָרִים אֱלוֹ, כִּי כְּתוּב
(אֵיכָּה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבַקְרִים רַבָּה אַמוּנָתְךָ", בְּכָל יוֹם
וְיוֹם כְּשֶׁאָדָם קָם בַּבֶּקֶר, צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "זֶה
הַזְמַן" לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. מֵאַחֵר
שְׂאֲנוּ רוֹאִים, שְׂיֵשׁ כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, כְּמוֹ
שֶׁנִּבְּא רַבְּנוּ ז"ל וְאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קכו), שְׂקָדִים

שִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ, לֹא אֶחָד יִהְיֶה שְׂיִצְעֵק עַל אַמוּנָה, כִּי הִרְבֵּה צַדִּיקִים יִהְיוּ צוֹעֲקִים בְּקוֹל גְּדוֹל עַל אַמוּנָה, לְחַזֵּק אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַל אַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְהִנֵּה לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, נִתְקַיֵּם דְּבַר זֶה, שְׁעוֹבֵר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵה שְׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, צָרוֹת וְיִסּוּרִים, שֶׁהַעֲרֹב־רַב מִתְפַּשְׁטִים מְאֹד, וְרוֹצִים לְעַקֵּר אֶת שֵׁם ה' מֵעַם יִשְׂרָאֵל.

וְלָכֵן "זֶה הַזְּמַן", שֶׁנִּגְלָה וְנִפְרָסַם אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוֹלָהּ. וּבְכָל רִגַע שְׁאֵדָם זוֹכָה וְחוֹשֵׁב מִהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא, הוּא מְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יַחֲוֵד הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם הַחֲזֵק בְּאַמוּנָה, שְׂאֵז שׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֹּר אוֹתוֹ; כִּי בְּדַרְךְ כָּלָל, בְּנֵי־אָדָם נִשְׁבָּרִים, אֵימָתִי? כְּשֶׁנַּעֲדָרְתָּ מֵהֶם אַמוּנָה חֲזָקָה בְּהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא, וְאֵז הֵם נִשְׁבָּרִים, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַכֹּל טַבַּע, מְקַרָּה וּמִזָּל, אֲבָל אִם אָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ שֶׁהַכֹּל זֶה אֶלְקוֹת, וְאֶלְקוֹת זֶה הַכֹּל, אֲזִי כָּל הַחַיִּים מִתְנַהֲלִים בְּאִפְּן אַחֵר לְגַמְרִי.

לְזַאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! "זֶה הַזְּמַן" שְׁנַתְּחִזֵּק בְּאַמוּנָה בְּהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נִלְקוּט הוֹשַׁע תְּקִיט): אֵינן הַגְּלִיּוֹת מִתְכַּנְּסוֹת, אֶלָּא בְּשִׁכְר אַמוּנָה; כִּי הָאַמוּנָה זֶה הַבַּיִת מְנוּס שֶׁל הָאָדָם.

וְלִכְּנֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן לג): אֲצֵל בְּנֵי-אָדָם
 אֲמוּנָה זֶה דְּבַר קָטָן, אֲבָל אֲצֵלִי הָעֶקֶר הוּא אֲמוּנָה.
 וְאִיךָ זֹכִים לְגִלּוֹי אֲמוּנָה? אֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק ב', סימן מד), עַל-יְדֵי הַדְּבֹר, שְׂאָדָם צָרִיף לְדַבֵּר
 תָּמִיד מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה מֵה שְּׁכָתוֹב (תהלים פט,
 ב): "אוֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ בְּפִי", עִם מִי שֶׁרַק מְדַבְּרִים,
 צָרִיכִים לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה מְשָׁרִים אֶת הַשְּׂכִינָה
 בְּעוֹלָם. וּמָה אָנוּ רוֹאִים? שֶׁהַעֲרֹב-רַב רוֹצִים לְהַשְׁפִּיחַ
 שֵׁם ה' מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וְלִכְּנֵן אֲשֶׁרִי הָאֲנָשִׁים שְׂיִשׁ לָהֶם
 כַּח הַשְּׁפָעָה, שֶׁתָּמִיד יִזְכְּרוּ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּרַבִּים, וְאִף שֶׁזֶה נִרְאֶה דְּבַר קָטָן וּפְעוּט לְהִזְכִּירוֹ
 יִתְבָּרַךְ, אִךְ בְּאִמַּת זֶה הַדְּבַר הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר, תָּמִיד רַק
 לְדַבֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין לָנוּ בְּעוֹלָם רַק
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמָה שְׂאָנוּ רוֹאִים, שׁוֹמְעִים
 וּמְרַגְּשִׁים, זֶה הַכֹּל אֶלְקוּת. וְאִם נִרְבֶּה בְּדַבּוּרֵי אֲמוּנָה,
 אִזּוּ יִתְקַיֵּם: מְעַט מִן הָאֹר דּוּחָה הִרְבֶּה מִן הַחֶשֶׁךְ; כִּי
 כְּתוּב בַּזֹּהַר (תְּקוּנִים חֲדָשִׁים), שֶׁהַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא
 וְהַעֲרֹב-רַב, יִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם קָדָם הַגְּאֻלָּה, עַד
 שְׂיִרְצוּ לְהַשְׁפִּיחַ אֶת שֵׁם ה', שֶׁזֶה נִקְרָא סְלוּק הַשְּׂכִינָה.
 כִּי אִם אֵין מְדַבְּרִים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, סִימָן שְׂאֵין
 מְאֲמִינִים בּוֹ, חֶס וְשָׁלוֹם, כְּדַבְּרֵי הַנְּבִיא (יִרְמְיָה ז, כח):
 "אֲבָדָה הָאֲמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם", לָמָּה אֲבָדָה מֵאֲתָנוּ
 הָאֲמוּנָה? כִּי נִכְרַת מֵאֲתָנוּ הַדְּבֹר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי

מהכל ידברו ולא מהקדוש-ברוך-הוא. ולכן אשרי האדם שיש לו השפעה, וכשמדבר עם הרבים, מזכיר רק את שם ה'. ואומרים חכמינו הקדושים (סוטה ג.): בתחלה קדם שחטאו ישראל, היתה השכינה שורה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו, נסתלקה מהם שכינה.

ולכן עתה כשאנו רוצים לשוב בתשובה שלמה אל הקדוש-ברוך-הוא, עקר החזרה בתשובה רק לדבר מהקדוש-ברוך-הוא, ולגלותו יתברך ולפרסמו לכלם. ואין לנו מה להתבייש, אדרבה עלינו לגלות לכלם שאנו יהודים מאמינים בני מאמינים בבורא יתברך שמו, ואין לנו רק התורה, ואנו מצוים לקיים חקי התורה, ולצית לקול חכמי ישראל, גדולי התורה. וזאת עלינו לפרסם לכלם בגאון ובגאון: אנו עם רק על-ידי התורה! הקדוש-ברוך-הוא הבדילנו מן העמים, ולא כפי שהערב-רב רוצים לכוללנו בין אמות העולם, רחמנא לישזבן, אלא עלינו לידע שאנו מפרשים מן הגויים ואנו מזהרים (ויקרא יח, ג): "ובחקותיהם לא תלכו", זו עקר גאוננו — שאף פעם לא נתבולל בין הגויים, ולא נלך בדרכיהם אלא נתחזק באמונה.

זֶה הַזְמַן

קצג

וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אַמוּנָה, סִימָן לֵג):
עַל-יְדֵי אַמוּנָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִסְלַח לָךְ עַל
עוֹנוֹתֶיךָ; כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ יוֹדֵעַ הֵיטֵב מָה עָשָׂה
עַד כּוּה, הַרְבֵּה דְבָרִים בְּלִמֵּי רְצוּיִים, וּבְיַדֵּי הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֲמֵן, מְחַכֶּה וּמְצַפֶּה עָלֵינוּ שְׁנָשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֲמֵן,
וְרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָתֵנוּ, וְאֵינוּ רוֹצֵה בְּמִיתָתֵנוּ וּבְסִבְלָנוּ,
שְׁלֵא נִסְבַּל וְלֹא נָמוּת קִדָּם הַזְּמַן הַקָּצוּב לָנוּ, אֲלֵא
מִמֵּתִין וּמְחַכֶּה שְׁנָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וּמַהוּ הַדְּבָר
הַכִּי חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ בַּחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה? מְגַלֶּה לָנוּ
רַבְּנוּ ז"ל — אַמוּנָה. וְכֵן מוּבָא בְּדִבְרֵי ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת,
אוֹת אַמוּנָה, סִימָן ו'): עַל-יְדֵי אַמוּנָה, הָאָדָם חָבִיב לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ כְּאִשָּׁה לְבַעֲלָהּ; כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה זֶה
בְּסוּד יְחוּד בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׁכִינְתָּא, כְּעַנְיָן זְוִיג
אִישׁ לְאִשָּׁה, בֵּין עוֹלָם הַבָּא לְעוֹלָם הַזֶּה. וְאוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשְׁלָמֵי בְּרֻכּוֹת ט'): כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאֵי
אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם בְּלֹא שְׁכִינָה; וּפְהַ מִּנְח סוּד הַבְּרִיאָה;
כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְכָל
הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים נִקְרְאִים אִישׁ — לְשׁוֹן מְשֻׁפֵּיעַ,
שְׂמֻשְׁפִּיעַ אֹר אֵין סוּף מְעִילָא לְתַתָּא, וְכָל הַגִּשְׁמִיּוֹת
וְהַחֲמֻרִיּוֹת שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָא בְּחִינַת אִשָּׁה,
שְׂמֻקְבֵּלֶת אֶת הַשְּׂפָעָה וּמְחַזְרַת הַשְּׂפָעָה, שְׂזָה מִתַּתָּא

לְעֵילָא, וְזֶה הַיְחוד וְהַזְיוּג שְׁצָרֶיךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד —
 לְיַחַד הָעוֹלָם הַזֶּה עִם הָעוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם הַבָּא עִם
 הָעוֹלָם הַזֶּה, לְדַעַת שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה חַיִּים חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים מְאֻשָּׁרִים.

כִּי אֵין עוֹד אֲשֶׁר בְּחַיִּים כְּמִי שְׁמֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, כְּמִי שְׁמֵרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזוֹ שְׁלֵמוֹת אֲמוּנָה, כִּי מֵאֵין יוֹדְעִים שְׁאָדָם
 מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ? אִם הוּא יָכוֹל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 סִימָן שְׁפָל מֵחוּ רַק בְּאֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ. כִּי לָמָּה בְּנֵי-אָדָם
 כָּל-כָּף רְחוּקִים מֵהַדְּבוּר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ? כִּי עֲדִין
 מִחֵם יֵשֵׁן, וְאֵינָם מְרַגְּשִׁים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 וְלִכֵּן סוֹבְלִים סֹבֵל שֶׁל גָּלוּת. וְזֶהוּ שְׁאוּמֵר רַבְּנוֹ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): עֲקֵר הַגָּלוּת זֶה מִחֲמַת
 חֲסְרוֹן אֲמוּנָה, וְעֵקֶר הַגָּאֻלָּה — עַל-יְדֵי גְלוּי אֲמוּנָה.
 וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְאֲמוּנָה? עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֱמֵת,
 אֲשֶׁר הוּא מְגַלֶּה לָנוּ עֲצוֹת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בַּמְצַבִּים הַכִּי
 קְשִׁים שְׁאֵנוּ נִמְצָאִים בָּהֶם, כִּי אֵין אָדָם שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ
 עָלָיו מְשֻׁבְּרִים וְגָלִים, אֵין אָדָם שְׁאֵינוֹ עוֹבֵר עֲבֻרוֹת,
 בַּר מִיָּנֵן, וְהַצְדִּיק נוֹתֵן לָנוּ עֲצוֹת אֵיךְ לְצֵאת מֵהַחֲשֶׁךְ
 וְהַבּוֹר שְׁנִפְלָנוּ בּוֹ.

ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'),
 שהצדיק מעוררנו מהשנה העמקה שאנו ישנים בה;
 כי כמה יש לאדם לחיות בזה העולם? "ימי שנותינו
 בהם שבעים שנה", וגם בהם ישנים, שזה מה שצדק
 חני המעגל: מי איכא דנייס שבעים שנין?! איך אדם
 יכול לישן שבעים שנה (תענית כג.); ואומר רבנו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא), שגם השבעים שנה הם
 כרבע שעה. תשערו בנפשכם כמה כבר עבר מהרבע
 שעה שלנו, ועדיין יש לנו זמן לשטיות?! הכל נדבר
 ונעשה, אבל לא נקים את המצוות, בר מינן, ולא נדבר
 דבורי אמונה, בשעה שכל ימינו כצל עובר, כמאמר
 ז"ל (בראשית רבה, פרשה צו, סימן ב'): "כצל ימינו על הארץ"
 (דברי-הימים-א' כט, טו), והלא כצל או כצל
 של אילן, אלא כצל של עוף בשעה שהוא עף. מה
 נשאר לנו מהחיים? עוד כמה דקות.

ולכן עלינו להתחזק רק באמונה בהקדוש-ברוך-
 הוא, ולגלות לכלם אותו יתברך. ומי שיש לו השפעה
 על אחרים, מי שדורש ברבים, עליו תמיד לגלות
 ולפרסם את הבורא יתברך שמו. כי כל דבור ודבור
 שמדברים מהקדוש-ברוך-הוא, זה מוריד את השכינה.
 ואל יהיה דבר זה קל בעיניכם, כי לצערנו הרב,
 הערב-רב השפיעו כבר ממליוני יהודים את שמו

יְתַבְרַךְ, וּמְדַבְרִים מִכָּל דָּבָר, מִכָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת וְהַבְּלִים,
 מִכָּל מִינֵי פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל שֶׁקֶר וּמְפֻלְגוֹת, שְׂזֵה דוֹר
 הַהִפְלָגָה, פְּלֶג פְּלֶג, אָבֵל אֵין מְזַכְרִים שֵׁם ה'. וְלִכֵּן
 הַצְדִּיקִים מוֹסְרִים נַפְשָׁם לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הָעֶקֶר הוּא אֱמוּנָה, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה
 חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם, לְהַתְחִיל לְדַבֵּר רַק מֵהַבוֹרָא יְתַבְרַךְ
 שְׁמוֹ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְגֹאֲלָה הַשְּׁלָמָה.

ב.

כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְנַצַּח בַּמְלַחְמָה הָאֶרְכָּה שֵׁישׁ
 לוֹ בְּזֵה הָעוֹלָם

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, אֲשֶׁר אֱמוּנָה
 מְבִיָּאָה לְאָדָם שְׂמִיחָה, כִּי בְּלֹא אֱמוּנָה, אָדָם אָבוּד.
 וּמִסָּבֵן, אֵין לוֹ לְמִי לְפָנוֹת בְּעֵת צָרָה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
 (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לב): כְּשֵׁישׁ לְאָדָם אֱמוּנָה, אֶפְלוּ
 כְּשֶׁבָּאִים עָלָיו יְסוּרִים, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, אֲזִי יָכוֹל לְהַתְנַחֵם
 וְלְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ, כִּי הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ בּוֹדֵאֵי יְרַחֵם עָלָיו
 וְיּוֹצִיאֵהוּ מֵהַבוֹץ וְהַלְכָלוֹף שֶׁנִּפְּלָ אֵלָיו, וְעוֹד יִרְאֶה אוֹר
 בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה, וְאֵף שֶׁעֲתָה מָר לוֹ מְאֹד הַחַיִּים, סוּף
 כָּל סוּף יֵאִיר לוֹ, וְיִזְכָּה לְצֵאת מֵהַבוֹר. כִּי יֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה
 בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֱמוּנָה מְבִיָּאָה אֶת הַבְּטָחוֹן
 הָאֱמֵתִי. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה,

פְּרָשָׁה ה'): כָּל מִי שֶׁבוֹטַח בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זֹכֶה לְהִיּוֹת כִּיּוֹצֵא בּוֹ; בְּזֶה שְׂאָדָם בּוֹטַח רַק בְּבוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ, הוּא נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי שֵׁם מְבֹטָחוֹ רַק בּוֹ יִתְבַּרַךְ, וְזֶה מְכַנֵּס בּוֹ שְׂמִיחָה אֲמִתִּית, כִּי אֵין שְׂמִיחָה כְּשִׂמְחַת הָאֱמוּנָה, שְׂמִיחַת הַבְּטָחוֹן.

וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְנַחוֹת כֹּט): כָּל הַתּוֹלָה בְּטָחוֹנוֹ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָרִי לוֹ מַחְסֵה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלְעוֹלָם הַבָּא; כְּשֶׂאָדָם בּוֹטַח רַק בּוֹ יִתְבַּרַךְ, זֶה מֵה שְׂמֵעֵלִים וּמְסִתִּיר מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַהֲעֵלְמוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת, וְנִתְגַּלָּה אֵלָיו פְּנִימִיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבַּרַךְ, עֲצָם עֲצָמִיּוֹת גְּלוּי אֱלֹקוֹת, הַמְּחִיָּה וּמְהַיָּה אֶת הַבְּרִיאָה כְּלָה, שְׂזוֹ הַמְּצוּה שְׂאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְדַעַת, שְׁכָּל הַנִּבְרָאִים, הֵם הַכֹּל מֵאֲתוֹ יִתְבַּרַךְ, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, וְהוּא מִיַּחַד בָּהֶם. וְזוֹ הַמְּדֻרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלָיָה בְּזֶה הָעוֹלָם, כָּל-כָּף לְהַחֲדִיר בְּעֲצָמוֹ גְּלוּי אֱלֹקוֹת, עַד שִׁיְהִיָּה רַק שְׂמִיחָה. לְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן ג'): בְּרֹאוֹתָךְ שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, אֵל תֹּאמֵר מְקַרָּה הוּא, אֵלָּא תֵאֱמִין, כִּי הוּא הַשְּׂגָחַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ. מֵה שְׂקוּרָה בְּעוֹלָם, אֲסוּר לֹאמֵר שְׂזֵה טָבַע וּמְקַרָּה — שְׂאָם הָיוּ עוֹשִׂים כָּךְ, הָיָה נַעֲשֵׂה כָּךְ וְכָךְ וְכוּ', אֵין דְּבַר כְּזֶה! הַכֹּל מֵאֲתוֹ יִתְבַּרַךְ, דְּבַר גָּדוֹל וְדְבַר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֵׂה מַעֲצָמוֹ, אֵלָּא בְּהַשְּׂגָחַת הַמֵּאֲצִיל

הַעֲלִיּוֹן, אִם אָדָם כֵּן רוֹצֵה אוֹ שְׁלֵא רוֹצֵה, זוֹ עֵבֶדָה,
שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ! וּמִי שֶׁחֲזַק בָּזֶה, אֵינוֹ מִפְּחַד
מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

וְזֶה הָיָה אֲבָרָהּם אָבִינוּ, הָרֵאשׁוֹן שֶׁנֶּגְלָה וּפְרָסָם אֶת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִף שֶׁתְּפָסוּהוּ אַנְשֵׁי נְמָרוֹד,
שֶׁמָּרְדוּ בוֹ יִתְבָּרַךְ, בַּר מִיָּנָן, וְהָיוּ מוֹכְנִים לְהַשְׁלִיכוֹ
בְּאוֹר כְּשָׂדִים, הָעֵקֶר שֶׁיִּפְסִיק לְדַבֵּר וּלְפָרְסָם אֶת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא חָשַׁשׁ וְאָמַר: לֹא אֶחָדֵל
לְפָרְסָמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶגְלֶה לְכֹלֶם שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָהּ. וְאִף
שֶׁזָּרְקוּהוּ בְּתוֹךְ הָאֵשׁ לֹא הִתְיָרָא כָּלָל. וְכֵן יוֹסֵף
הַצַּדִּיק, אִף שֶׁהַשְׁלִיכוּהוּ לְבֵית-הַסֵּהַר, לֹא הִפְסִיק
לְדַבֵּר מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעוֹרֵר וְשֹׁמֵחַ אֶת כָּל
הָאֲסִירִים וְהַחֲדִיר בָּהֶם אֲמוּנָה, וְדִיָּקָא עַל-יְדֵי-זֶה זָכָה
אֲבָרָהּם אָבִינוּ, שֶׁיִּצָּא מִמֶּנּוּ כָּלֵל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְדִיָּקָא
עַל-יְדֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק עִם יִשְׂרָאֵל הַחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד
בְּמִצְרַיִם, כִּי הָאֲמוּנָה שֶׁמְחַדִּירִים בְּגִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶה
מְבִיא שְׂמֵחָה, וְאֵין עוֹד שְׂמֵחָה כְּשֶׁמְחַת הָאֲמוּנָה.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בֵּאוּ וּנְשִׂמַח יַחַד שְׁאֲנוּ
מֵאֲמִינִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא נִכְנַע, אֲדַרְבָּה נִגְלָה
וּנְפָרְסָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאֶת זֹאת

עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְנַצֵּחַ
 בְּמִלְחָמָה הָאֲרָכָה שֵׁישׁ לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי סוּף כָּל
 סוּף, אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח),
 שֶׁהָאָדָם צָרִיף לַעֲבֹר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל גֶּשֶׁר צַר מְאֹד,
 וְהַכֶּלֶל וְהָעֶקֶר הוּא לֹא לִפְחַד כָּלָל. בְּגֶשֶׁר צַר יְכוּלִים
 לִפְלֹ — אוֹ יְמִינָה אוֹ שְׂמֹאלָה אוֹ לְתֵהוֹם, וְכַמָּה זֶה
 מִפְּחִיד, אֲבָל אִם אָדָם שָׂמַח בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיֵּשׁ
 לוֹ אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמַדְבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, הוּא עוֹבֵר
 עַל גֶּשֶׁר צַר וְאֵינָנו חוֹשֵׁשׁ כָּלָל, וְעוֹבֵר בְּשָׁלוֹם עַל
 הַכֹּל.

חַיֵּינוּ מְאֹד מְרִים, מִי מֵאֲתָנוּ אֵינּוּ סוּבֵל סְבֵל
 גְּדוֹל? זֶה מֵאֲשֶׁתּוֹ, זוֹ מִבְּעָלָהּ, אֱלוֹ מִילָדִים, אֱלוֹ
 מִשְׁכָּנִים, אֱלוֹ מְקֻרָבִים וּמְרֻחָקִים, וְאֱלוֹ מִסְתָּם אֲנָשִׁים
 הַמְּחַרְפִּים וּמְגַדְפִים אוֹתָם עַל לֹא דָבָר, וּמְצִיקִים לָהֶם
 וְעוֹשִׂים לָהֶם רַע מְמוֹת, אֲבָל בְּרַגַע שֶׁאָדָם דְּבוּק
 בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא עוֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּנֶקֶל;
 כִּי בְּאַמַּת מִהֲרַגַע שֶׁאָדָם יוֹצֵא לְאֹוִיר הָעוֹלָם עַד שִׁיּוּצָא
 מְאֹוִיר הָעוֹלָם וְחוֹזֵר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זוֹ
 מִלְחָמָה קָשָׁה בְּעִבּוּרוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כ, א): "כִּי
 תֵצֵא לְמִלְחָמָה"; תִּכְרַף כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא לְאֹוִיר הָעוֹלָם,
 כְּכֹר יֵשׁ לוֹ מִלְחָמַת הַיֵּצֵר שֶׁמִּתְגַּבֵּר עָלָיו, וְאָדָם נִמְצָא
 בְּסִפְנֵה גְדוּלָה. וְעֶקֶר הַיֵּצֵר הָרַע זֶה כְּפִירוֹת

ואפיקורסות, שאדם חושב כאלו יש פה טבע, מקרה ומזל.

ולכן, בני ובנותי היקרים! בזה שנתחזק בשמחה עצומה, שאנחנו יהודים, ונשמחנו היתה בהר סיני, וקבלנו את התורה והמצוות, ואנו מקימים אותם, שומרים שבת, הולכים עם ציצית ותפלין, יש לנו מזוזה על פתח ביתנו, אוכלים רק מאכלות כשרים, איזו שמחה צריכה להיות לנו?! ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כד): כשאדם שמח בשמחת המצוות, הוא עולה מעולם העשיה הגשמי, עד רום גבהי מרומים, הינו מעולם העשיה ליצירה ולבריאה ונכלל באצילות, בבחינת 'מטי ולא מטי', מדבק עצמו באין סוף ברוך הוא, והכל — על ידי שמחת המצוות, וזה נותן לנו את הנצחון לנצח במלחמה הארצה שיש בזה העולם; כי לדאבוננו הרב, אנו שוכחים רב היום והלילה ממנו יתברך, כל הראש שלנו בשטיות בהבלי העולם הזה, שומעים דבורי סרק מה שפלוגי ואלמוני אומרים, וחושבים מה ששהוא נובח נגד כל הקדוש לעם ישראל, מי יודע מה זה ומי זה, ומה הוא אמר וכו', אבל כשאדם חזק בשמחה, ומשמח עצמו עם הנקדות טובות שיש בו, עם המצוות שיש בו, עם אמונה החדורה בו, ואיננו

מטה אֶזֶן קִשְׁבַת לְכֹל הַכְּלָבִים הַנוֹבְחִים עַל כָּל הַקְּדוֹשׁ
 לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְכִמוֹ שְׁאָדָם אֵינוֹ מְתַיַחֵס לְכָלְבִים, הוֹלֵךְ
 בְּרַחוּב וְרוֹאֵה כָּלֵב נוֹבֵחַ, אֵינוֹ מִבִּין שְׁפָתוֹ וְכוּ',
 כְּמוֹ-כֵן אָדָם שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 וּמַדְבֵּר תְּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, הוּא תְּמִיד שְׂמֵחַ, וְאֵינוֹ
 מֵטָה אֶזֶן לְאֵלוֹ הַכְּלָבִים הַנוֹבְחִים, הַקְּרִינִים וְהַפְּתָבִים
 הַמְּזֹהָמִים וְהַפְּגוּמִים, הַכּוֹפְרִים וְהָאֲפִיקוֹרְסִים,
 הַמְּדַבְּרִים נֶגֶד כָּל דָּבָר שֶׁבְקִדְשָׁה, וְהֵם אֵינָם מְעַנְיָנִים
 אוֹתוֹ.

לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אָנוּ נִמְצָאִים בְּמִלְחָמָה
 קָשָׁה, מִצַּד אֶחָד רוֹצִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָמַל עַל
 עַם יִשְׂרָאֵל גַּם בְּדוֹר הַזֶּה, וְנָתַן לָנוּ אֶת חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל,
 חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, צַדִּיקֵי הַדּוֹר, הַדְּבוּקִים בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, עָלֵינוּ לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם וּלְשָׁמַע אֲלֵיהֶם וּלְקַבֵּל
 עֲצוֹתָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגָּאֵל בְּגֹאֲלָה שְׁלָמָה.

ג.

צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל חַנוּף לְחַנּוּף אֶת הַיְלָדִים בְּתוֹרָה
 וּבְקִיּוּם הַמִּצְוֹת

בני ובנותי היקרים! מה שעלינו לעשות עתה — רק למסור נפשנו על חנוף, לחנוף את הילדים באמונה ובקיום המצוות. ובאמת, עלינו לשוב בתשובה שלמה על אשר עשינו עד כה. כלנו חטאנו כלפיו יתברך, כמה שבתות חללנו עד עתה? כמה מאכלות אסורים פטמנו בהם נפשנו? כמה עריות עברנו, בר מינן? והנה אנו רוצים לשוב בתשובה. ומהי התשובה? אומרים חכמינו הקדושים (עין פנחומא ויגש ב'): בשעה שרצה הקדוש-ברוך-הוא לתת תורה לעם ישראל, בקש מהם ערבות, שיתנו לו ערבים, עד שבאו עם ישראל ואמרו: בנינו ערבים, אנו נותנים את ילדינו בשבילך רבוננו של עולם. והסכים הקדוש-ברוך-הוא לתת את התורה. נמצא, שילדינו הם הערבים הטובים ביותר בעבורנו.

לזאת, בני ובנותי היקרים! עלינו למסור נפשנו בעבור חנוף, לחנכם לתורה ולמצוות ולגלוי אמונה. כל אחד ואחד שיש לו השפעה, שידאג שיכנסו כמה שיותר ילדים לתלמודי תורה ולבתי ספר, שלומדים שם אמונה וקיום המצוות, וזו התשובה העליונה ביותר — להשיבנו להקדוש-ברוך-הוא. ואומר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה): תשובה — תשובה, מחזירים את הנשמה חזרה להקדוש-ברוך-הוא,

כמוֹבא בַּתְּקוּנִים (תְּקוּן כ"א): 'זֶרְקָא' — דְּאִזְדְּרִיקַת לְאַתְר
 דְּאִיתְנַטְיִלַת מִתְּפִין; זֶרְקִים עֲצָמְנוּ חִזְרָה מִהֵיכָן
 שְׂבָאנוּ, וּמִהֵיכָן? מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְדָבָר זֶה עָלֵינוּ
 לְמִסַּר לִילְדֵינוּ: רְאוּ מַה קוֹרָה פֹּה?! מְלִיוֹן וְחֲצֵי יְלָדִים
 אֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶה "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הוֵי"ה אֱלֹקֵינוּ
 הוֵי"ה אֶחָד", מְלִיוֹן וְחֲצֵי יְלָדִים אֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶה
 תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אוֹי לָנוּ שְׂפָךְ עָלֵינוּ בְּיָמֵינוּ! אוֹי לָנוּ
 שְׂפָךְ נִגְלָה לְפָנַי עֵינֵינוּ!

וְלִכֵּן עָקַר הַתְּשׁוּבָה, לָשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ, הוּא רַק לְהַחֲדִיר חֲנוּף תּוֹרְנֵי בְּיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ מְחַיֵּב לְהִבְיֵא בֵּן אוּ בַת אֶל תְּלִמוּד
 תּוֹרָה וּבֵית-סֵפֶר שְׁלוֹמֵדִים שָׁם תּוֹרָה, וְזוֹ תְּשׁוּבַתְנוּ
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. סוּף כָּל סוּף עִם יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, מִי
 כְּעַמֵּךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יְכוּל
 לְהַתְּפָאֵר עִם עִם יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ אֵלּוּ הַרְחוּקִים מִן
 הַתּוֹרָה, זֶה לֹא מִחֲמַת שְׂרָצוּ, אֵינן דָּבָר כְּזֶה מְזִיד, אֵינן
 יְהוּדִי שְׂיַעֲשֶׂה בְּדוֹקָא נִגְדוּ יִתְבַּרֵךְ, אֶלָּא מַה יַּעֲשֶׂה
 שְׂנֵסְחָף עִם הַיְדִידִים וְהַחֲבֵרִים שְׁלוּ, שְׁהֵם רְחוּקִים
 מִשְׂמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, וְחַיִּים חַיִּי הוֹלְלוֹת,
 וְשׁוֹמְעִים תָּמִיד רַק אֶת זָבַל כְּלֵי הַתְּקִשְׁרַת, אֲשֶׁר
 פּוֹעֲרִים פִּיהֶם הַטָּמֵא בְּגִלּוּי נֶגֶד הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 וְנֶגֶד כָּל הַקְדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵף יְהוּדֵי אֵינוּ מִתְּפִין

לְמַרְד בְּקוֹנוֹ, אֲלֵא כַּמְאֲמָרִם ז"ל (בְּרִכּוֹת נז.): אֲפֹלוּ
 רִיקָנִין שֶׁבַּף מְלֵאִים מִצְּוֹת כְּרֵמוֹן; וְכֵן אָמְרוּ (סִנְהֶדְרִין
 מד.): יִשְׂרָאֵל אֶף-עַל-פִּי שִׁחָטָא — יִשְׂרָאֵל הוּא; עִם
 יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֲבֵם,
 אֲבָל עָלִינוּ לַעְזוֹר לְאֲחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְמָה? לְדַבֵּר עַל
 לְבָם, לְחַזְקָם וּלְעוֹדָדָם וּלְקַרְבָּם אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 וְהַעֲקֵר — אֶת הַנְּעֵר.

רְאוּ מַה קוֹרָה עִם הַנְּעֵר שֶׁלָּנוּ! הוֹלְכִים תַּחַת יְדֵינוּ
 עִם סַמִּים וְאֲלִימוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אָנֹס, גְּנִבּוֹת,
 אֲלִימוֹת פִּיזִית וּמְלוּלִית, בּוֹשָׁה וְחֶרְפָּה. וְלָכֵן, אִם
 רְצוֹנֵנוּ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עֲקֵר הַחֹב הַמֵּנַח עָלֵינוּ
 — לַעֲשׂוֹת הַתְּעוּרָרוֹת בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּלָנוּ
 נָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנֵאֱהָב
 זֶה אֶת זֶה, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכָּה לְגֵאֲלָה הַשְּׁלֵמָה, שְׁבוּא
 יְבוּא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ וְלֹא יֵאָחֵר, וַיִּגְאֲלֵנוּ גֵאֲלָה שְׁלֵמָה
 בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.

ד.

עַל-יְדֵי תַקָּף אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרַךְ נִגְאָלִים

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי
 תַקָּף אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרַךְ, נִזְכָּה לְהִגְאֵל גֵּאֲלַת עוֹלָם.

חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (יִלְקוּט הוֹשַׁע, רַמְזוֹ תְקִיט): אֵין
הַגְּלִיּוֹת מִתְּפִנְסוֹת, אֶלָּא בְּזִכּוֹת הָאֱמוּנָה; אֵיךְ נִגְאָל?
רַק עַל-יַדֵּי שְׁנִגְלָה וּנְפָרְסָם לְכֻלָּם אֶת הָאֱמוּנָה בּוֹ
יִתְבַּרֵּךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לֵג): אֶצֶל
בְּנֵי-הָאָדָם אֱמוּנָה זֶה דְּבַר קָטָן, אֲבָל אֶצְלֵי הָעֶקֶר
אֱמוּנָה; כִּי בְּזֶה שְׂאָדָם חֲזָק בְּאֱמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וּמֵאֲמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יַדֵּי-זֶה נִפְתָּח לוֹ הַפֶּה
לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְכַאֲשֶׁר אָדָם מְדַבֵּר תָּמִיד אֶל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא תָּמִיד שְׂמֵחַ, כִּי יֵשׁ לוֹ הַיֶּכֶן
לְפָנוֹת בְּאֵיזָה מַעֲמַד וּמַצָּב שִׁיְהִיָּה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (יְרוּשָׁלַּיִם מוֹעֵד קָטָן ב, ד): שְׂמֵחָה לְאִישׁ בְּשָׂעָה
שֶׁדָּר בְּתוֹךְ שְׁלוֹ. אֵין עוֹד שְׂמֵחָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִזֶּה,
שְׂאָדָם יֵשׁ לוֹ הַיֶּכֶן לְגוֹר, יֵשׁ לוֹ בֵּית לְהִכָּנֵס בּוֹ, וְאֵיזָה
בֵּית יוֹתֵר חָשׁוּב לְאָדָם כְּבֵית הָאֱמוּנָה.

וְלָכֵן "זֶה הַזְמַן" לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, וְדִיְקָא עַל-יַדֵּי-זֶה נִזְכָּה לְהִגָּאֵל. כִּי אִם אֲנַחְנוּ
רוֹצִים לְקַדֵּם אֶת הַגְּאֻלָּה, לְקַרֵּב אֶת הַיְשׁוּעָה, הוּא רַק
עַל-יַדֵּי שְׁנִדְבָר עִם כָּלֵם דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, כִּי כָּל רַגַע וְרַגַע
שְׂאָדָם מְדַבֵּר עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְקַיֵּם בּוֹ
מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וְדַבַּקְתָּ בּוֹ"; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִמוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, הוּא נִדְבָק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְלָכֵן אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל
(לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מֵד), שְׂעַקֵּר הָאֱמוּנָה זֶה עַל-יַדֵּי

הַדְּבוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ בְּפִי", צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם כָּל־מֵאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ מוֹרִידִים אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ג): בְּתַחֲלָה, קָדָם שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה הַשְּׂכִינָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ, סִלְקוּ מֵהֶם אֶת הַשְּׂכִינָה, בַּר מִיּוֹן. חֲטָאנוּ בְּחִלּוֹל שַׁבָּת, בְּאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת, בְּעֲרִיּוֹת, וּבְכָל מִיּוֹן שֶׁטִּיּוֹת שֶׁעָשִׂינוּ בְּחַיֵּינוּ, וְעַתָּה אָנוּ רוֹצִים לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אוֹמְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲמוּנָה, סִיּוֹן לג): עַל-יְדֵי אֲמוּנָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִסְלַח לָךְ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ; זֶה כָּל-כֶּף פָּשׁוּט, רַק לְהִתְחִיל לְהֶאֱמִין בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַק לְהִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָנוּ כְּבָר אֵצֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! "זֶה הַזְמַן" לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִסְפֹּר לוֹ כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק וּמְצַעֵר אוֹתָנוּ, לְדַבֵּר עִם אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲמוּנָה, מִי שֵׁישׁ לוֹ פֶּחַ הַשְּׁפָעָה עַל הָרַבִּים, עַל הַצְּבוּר, מִי שֵׁישׁ לוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְדַבֵּר לְפָנָי קָהֵל, הַדְּבָר הָעֵקְרִי שֶׁצָּרִיךְ לְדַבֵּר לְפָנֵיהֶם — אֲמוּנָה בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי, לְדַאֲבוּנָנוּ הָרַב, הָעֵרֶב-רַב מִשְׁפִּיחִים מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, מְלִיּוֹן וַחֲצֵי יְלָדִים אֵינָם מְקַבְּלִים חֲנוּפָה שֶׁל אֲמוּנָה, חֲנוּפָה תּוֹרְנִי,

וְלִכֵּן עָלִינוּ לְמַסַּר אֶת נַפְשֵׁנוּ עֲכָשׁוּ לְגִלוּת לְכָל נְשִׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִדְבַר רַק מְזֵה, וְכָל
 מִי שֶׁמִּחְזִיר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שְׂיִגְלָה רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לָנוּ מָה לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה
 שְׂבַעוּלָם, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לָנוּ גַם בַּדוֹר הַזֶּה,
 שֵׁישׁ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, שֶׁמְקִימִים יְשִׁיבוֹת
 וְכוֹלָלִים, תְּלִמוּדֵי תּוֹרָה וּבִתֵּי סֵפֶר שֶׁמְלַמְּדִים שָׁם
 תּוֹרָה וְאַמוּנָה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חוֹמֵל עַל עַם יִשְׂרָאֵל
 וְשׁוֹלַח לָנוּ גַם בַּדוֹר הַזֶּה צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, הַדְּבוּקִים
 בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאַשְׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב
 אֵלֵיהֶם. וְצְרִיכִים הִרְבֵּה לְבַקֵּשׁוּ יִתְבַּרְךָ לְמַצֵּא אֶת חֲכָמֵי
 יִשְׂרָאֵל, גְּדוּלֵי הַדוֹר הַדְּבוּקִים בְּאֵין סוּף, כִּי יֵשׁ זֶה
 לְעַמַּת זֶה שֶׁקָּרְנִים צְבוּעִים, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הִרְבֵּה
 מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ לְמַצֵּא אֶת הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּם הַדְּבוּקִים
 בַּבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים, רְאֵשֵׁי כּוֹלָלִים
 וְרְאֵשֵׁי יְשִׁיבוֹת, שִׁיּוּרוֹהוּ הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה, וְעָלִינוּ לְשִׁמְעַ
 בְּקוֹלָם.

ה.

צְרִיכִים לְעַבֵּד הַרְבֵּה עַל נְקֻדַּת הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהָבָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לְעַבֵּד עִתָּה עַל נְקֻדַּת
הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהָבָה, כִּי כָּל כַּחַסְטָרָא אַחֲרָא וְהָעֶרְב־רַב
וְזֶה הַפְּרִד וּמְשַׁל', זֶה כַּחַסְטָרָא מִ"מ"ם שְׁרוּצָה
לְהַפְרִיד בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעוֹשֶׂה הַסְּתוֹת מִזְמִין
וּמְשַׁמְאֵל, כִּי יוֹדֵעַ הַטְּמָא מְטַמָּא הַזֶּה, שְׂאֵם תְּהִיָּה
אַהֲבָה וְאַחֲדוּת בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵין לוֹ מַה לְעֲשׂוֹת
בֵּינֵיהֶם, כִּי בְּרָגַע שְׂהֵם מְאַחֲדִים בְּצוּפָא, וְאוֹהֲבִים אִישׁ
אֶת רֵעֵהוּ, הֵם מְמַשִּׁיכִים אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם,
וְכַמְאַמְרָם ז"ל (עֲקָצִין, פָּרָק ג'): לֹא מְצָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא כָּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה אֱלֹא הַשְּׁלוֹם; וְכֵן אוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִיקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן ט'): גְּדוֹל
הַשְּׁלוֹם, שְׁשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ נִקְרָא שְׁלוֹם; וְלָכֵן עָלֵינוּ לְמַסֵּר
נַפְשֵׁנוּ עַל נְקֻדַּת הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהָבָה שְׂתִשְׁרָה בֵּין עַם
יִשְׂרָאֵל, וְנִסִּיר אֶת הַהַסְּתוֹת הַפְּרוּעוֹת שְׂיִשְׁנָן בֵּין
שְׂכֵבוֹת הָעָם. "זֶה הַזְמַן" לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד
וּלְאַמֵּץ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁנִשְׁוֹב בְּיַחַד בְּתִשְׁוֹבָה
שְׁלֵמָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְחַכֶּה וּמְצַפֶּה עָלֵינוּ
שְׁנִחְזֹר אֵלָיו. וּמַה הַמוֹנֵעַ? הַשְּׂנְאָה, שְׂנְאֵת חָנָם,
שְׂבַעְבוּר זֶה גָּלֵינוּ מְאַרְצָנוּ וְנִתְרַחֲקָנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ,
וְאַפְלוּ עִתָּה בְּסוּף הַגְּלוּת, מִתְפַּשְׁטֵת מְאֹד הַשְּׂנְאָה

הַעֲוֵרָת בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵן הַגְּזֻעָנוֹת הָאֲרוּרָה, וְהֵן בֵּין הָעֲדוֹת שׁוֹנְאִים זֶה אֶת זֶה שְׂנֵאָה כְּבוֹשָׁה עַל לֹא דָבָר, רַק מַחְמַת קִנְיָה, וְאוֹתָהּ עָלִינוּ לְשֵׁרֵשׁ, וּלְהַחֲדִיר אֲהָבָה בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁלוֹם בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּמִקּוֹם שְׁנֵרוּץ וְנִתְרוּצָן לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין הַגּוֹיִים, שְׂאֵף פַּעַם לֹא יִשְׁלִימוּ עִמָּנוּ, וְלֹא נַחֲיָה בְּאַשְׁלִיּוֹת, כִּי אִם אָמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן בַּר יוֹחָאִי: הִלָּכָה הִיא בְּיָדוֹעַ שְׂעֵשׂוֹ שׁוֹנֵא לִיעֶקֶב (סְפָרֵי בַּהֲעֲלוֹתָד ט, י); וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבַת פט): מֵאֲזַ שְׁיִרְדָּה תוֹרָה בְּסִינַי, יִרְדָּה שְׂנֵאָה מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם עַל עַם עוֹלָם; אֲזִי הַשְׂנֵאָה הִיא חֵק שְׂאִין עָלָיו עוֹרְרִין; כִּי הַגּוֹיִים מְקַנְאִים בְּנוֹ, רוֹאִים יְהוּדֵי שׁוֹמֵר שֶׁבַת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה, יְהוּדֵי שְׂמִחַ בְּשֶׁבַת, רוֹקֵד כָּל הַשֶּׁבַת, הֵם יוֹצְאִים מִדְּעַתָּם — מֵהֵיכָן יֵשׁ לִיהוּדִים הַכַּח הַזֶּה, עַל אֵף כָּל הַלְחָצִים שֶׁהֵם מְלַחֲצִים וְדוֹחֲקִים אוֹתָנוּ, מְכַנְיָסִים אוֹתָנוּ בְּתֵאֵי הַגּוֹ מְזֵה אֲלֵפִים שָׁנָה, שׁוֹרְפִים, הוֹרְגִים, חוֹנְקִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן עִם יִשְׂרָאֵל אוֹחֲזִים בְּשִׁמִּירַת הַשֶּׁבַת, וְאֵינָם מְחַלְלִים קְדוּשָׁתָהּ. אֵין הַגּוֹיִים יְכוּלִים לְהַבִּין דְּבַר הַזֶּה! יְהוּדִים שְׂמֵחִים עִם הַצִּיצִית וְהַתְּפִלִּין, עִם הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת, נִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֵן גְּאוּהָ עִם הַצְּנִיעוּת שְׁלָהֵן, עִם הַכְּסוּי רֹאשׁ שְׁלָהֵן, אֲמוֹת הָעוֹלָם אֵינָם יְכוּלִים לְהַבִּין אֶת זֹאת! וְכֵן שְׂאֵר

מצוות, שאיננו אוכלים רק מאכלים פשרים עם הכשר של בית-דין מפרסם ביראה וכו'.

לזאת, בני ובנותי היקרים! "זה הזמן" שנשלים זה עם זה, ונמחל זה לזה, נחדל מהסתות הפרועות שיש בין איש לרעהו. פלנו בני אברהם, יצחק ויעקב, אמות העולם רוצים את פלנו להשמיד, ואינם בודקים בציציות, וחספצים את כלם להשליך לים, ה'יה לא תהיה, ומחכים לרגע שיוכלו לבצע זאת. ומה עלינו לעשות עתה? להרבות רק באהבה ובשלום, ואומרים חכמינו הקדושים (מדרש אגדה): כל זמן שעם ישראל מאחדים יחד, אין אמות העולם יכולים להם. ולכן על נקדה זו עלינו לדבר הרבה, לחזק ולעודד את נשמות ישראל. אבל צריכים לזכור את הפתוב בזהר (נשא קכו.), שבסוף ימינו, סוף הימים, יתקיים מה שאמר הנביא (איכה א, ה): "היו צריה לראש" — אלו הצרים, שליחי הסמ"ך-מ"ם, הם יהיו רע-בנים, ראשי עדה, במקום לאחד את נשמות ישראל, כל הראש שלהם יהיה רק איך משיגים כספים ותקציבים, ויעזבו את נשמות ישראל בהפקר, רחמנא לצלן. ולדאבוננו הרב, זה נתקיים במלא מובן המלה! יהודים הם יהודים, ורוצים להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא ולהתחזק ולשוב בתשובה שלמה, אלא שאלו הערב-רב, ראשי הערב-

רב, הרע-בנים מטעים את נשמות ישראל, ועלינו להתרחק מהם.

ו.

צריך לחזק ולעודד כמה שיותר יהודים שיחזרו בתשובה
שלמה

בני ובנותי היקרים! עכשו עלינו לחזק ולעודד
מה שיותר יהודים, שיחזרו בתשובה שלמה, ומי שרק
יש לו השפעה להשפיע על נשמות ישראל, עליו
לגלות להם בגלוי את הקדוש-ברוך-הוא, עליו לחזק
ולעודד את נשמות ישראל שיחזרו בתשובה שלמה,
עליו לגלות גלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה
שאין למעלה הימנה, והזכות הזו אין יכולים לתאר
ולשער כלל, כי כף מובא בזהר (נשא קכח.): זכאה מאן
דאחיד בידוי דחייבא; אשרי המחזיק בידי החוטאים
להשיבם בתשובה. רואים לצערנו הרב, אנשים
שהתרחקו מהקדושה, מהיהדות, מקיום המצוות,
מאיזו סבה שלא תהיה, וכשאנו חוזרים בתשובה
שלמה, עלינו להביא עוד נשמות שנפלו, ולהשיבם
חזרה לצור מחצבתם, וזה התקון שלנו; כי ככל שאנו
חוזרים בתשובה שלמה, כך אנו מבקשים ומחפשים
ומוצאים את האבודות שלנו, כי על-ידי כל חטא ועון

שְׁאֲדָם חוּטָא, בַּר מֵינָן, הוּא מְאֵבד אֲבֻדְתּוֹ, כְּמוֹ
 שְׁאוּמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פּח), וְכִמוֹ
 שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים קיב, י'): "תַּאֲוֹת רְשָׁעִים תֵּאבְדוּ", עַל-יְדֵי
 תַּאֲוֹת הַרְשָׁעִים מְאֵבְדִים הַרְבֵּה קִדְשָׁה. וְלִכֵּן אוּמֵר
 רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפח): אִם אָדָם רוֹצֵה
 לְמַצֵּא אֶת אֲבֻדְתּוֹ, מְכָרַח לְבֵא לְצַדִּיק, וְהוּא יַעֲזֹרוֹ
 לְמַצֵּא אֲבֻדְתּוֹ. וְכִשְׁעוֹזֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאָנוּ
 מוֹצְאִים אֶת אֲבֻדְתֵינוּ, וְשָׁבִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, בְּדֶרֶךְ
 נְמֻצָאוֹת עוֹד אֲבֻדוֹת שֶׁל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים
 לְקָרֵב גַּם אוֹתָם אֶל הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב
 אֲצִלוֹ יְתִבְרַךְ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ מַה
 לְפָנֵיכֶם, "זֶה הַזְמַן" שֶׁנִּשְׁוֵב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִעֲשֶׂה
 הַתְּעוֹרְרוֹת בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁגַּם הֵם יִשְׁוּבוּ
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּבִיחַד נִשְׁמַח בְּשִׂמְחַת אֱלֻקוֹתָיו
 יְתִבְרַךְ, וְנִהְפֵךְ לַהֲיוֹת כְּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם שְׂכִינַת עֲזוֹ
 יְתִבְרַךְ. וְזוֹ תִהְיֶה הַגְּאֻלָּה, שֶׁיִּגְלֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּמַהֲרָה
 בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

תּוֹם וְנִשְׁלַם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם: